

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

“ ___ ” _____ 20__ р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
«Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: **«Облік, контроль та аналіз доходів підприємства (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»»**

Виконавець:
Студент ФМОІТ, 41 група

Запорожець А. М.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:
д.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

Кузіна Руслана Віліївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2022

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В наш час не має жодної організації чи підприємства, яке б не ставило на меті отримати дохід та досягнути максимального прибутку. Всі організації та підприємства, які існують в наш час виробляють продукцію, надають послуги та роботи, створюють товари, які потім реалізуються на ринку збуту, після чого отримують дохід. Тому дана тема є актуальною, через те що саме на це спрямована діяльність кожної установи. Дохід є важливою складовою діяльності всіх підприємств, метою які прагнуть отримати прибуток, визначення якого потребує досконалого ведення обліку. Від повноти та достовірності інформації, зазначеної у фінансовій звітності стосовно доходів та витрат, залежить правильне визначення фінансового результату та прийняття ефективних управлінських рішень. Саме тому облік доходів для підприємства набуває стратегічного значення. Вищезазначені проблеми є актуальними та важливими, все це обумовило вибір теми дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка принципів та інформаційне забезпечення управління доходами та фінансовими результатами підприємства та порядок організації контрольних операцій.

Виходячи з мети, головними завданнями роботи є:

- розглянути нормативно-правове забезпечення обліку доходів;
- визначити сутність, визначення та момент визнання доходів, порівняння П(С)БО з МСФЗ;
- визначити дискусійні питання обліку доходів;
- навести організаційну характеристику підприємства ТОВ «ТЕЛЕКАРТ – ПРИЛАД»;
- розглянути аналітичний та синтетичний облік доходів;

- зазначити порядок визначення доходів від основної діяльності ; - визначити мету, завдання та методика проведення контролю ;

- навести напрямки вдосконалення системи обліку фінансових результатів на ТОВ «ТЕЛЕКАРТ – ПРИЛАД»;

Об'єктом дослідження є облікове і інформаційне забезпечення управління доходами та фінансовими результатами підприємства ТОВ «ТЕЛЕКАРТ – ПРИЛАД».

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методичних і практичних аспектів обліку доходів та фінансових результатів.

Об'єктом дослідження є порядок формування та обліку доходів та у КП «Одесміське електротранс».

Методи дослідження. Методологічну основу кваліфікаційної роботи складають теоретичні положення економічної науки, наукові праці вітчизняних та закордонних вчених, присвячені проблемам обліку витрат поточного періоду. Для виконання поставлених завдань, залежно від цілей та завдань, використано загальнонаукові методи узагальнення та синтезу та методи аналізу: порівняльного, статистичного та економічного аналізу: балансовий, статистичний, аналітичний, розрахунково-нормативний тощо, графічні методи.

Інформаційною базою При написанні кваліфікаційної роботи використовувалися закони та інші нормативно-правові документи Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби України: Податковий кодекс України, Закони України, стандарти бухгалтерського обліку, монографічна та наукова література, матеріали науково-практичних конференцій та періодичних видань, документація та звітність підприємства.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків. Обсяг роботи складає 102 сторінок та додатки. Робота містить 16 таблиці, 6 рисунків, які відображають тему роботи. Список використаної літератури налічує 110 джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи обліку доходів» розглянуто нормативно - правове регулювання обліку доходів, Сутність, визначення та момент визнання доходів, порівняння П(С)БО з МСФЗ, дискусійні питання обліку доходів.

У другому розділі «**Організація та методика обліку доходів**» розглянута загальна організаційно-економічна характеристика підприємства, а також проаналізовано динаміку основних економічних показників діяльності, розглянута організація обліку доходів на підприємстві, Аналітичний та синтетичний облік доходів надано рекомендації з удосконалення обліку доходів на підприємстві ТОВ «Телекард прилад».

У третьому розділі «**Контроль та аналіз доходів та фінансових результатів на ТОВ «Телекарт – прилад»** за результатами якого надано рекомендації, розглянута методика контролю доходів і аналіз фінансових результатів, напрямки вдосконалення системи обліку доходів та фінансових результатів на ТОВ«ТЕЛЕКАРТ- ПРИЛАД

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

На підставі проведеного дослідження теоретичних та методичних аспектів обліку доходів, оцінки діючої практики обліку та контролю на ТОВ «Телекарт-Прилад» та визначення напрямів їх удосконалення зроблені висновки наведені нижче.

Аналіз джерел нормативно-правового спрямування дозволяє зауважити, що законодавча база для здійснення обліку доходів та фінансових результатів представлена в Україні достатньо значною кількістю законів, постанов, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

На підставі висловлених вище думок науковців щодо різних ознак

класифікації нормативно-правового забезпечення обліку, сформовано класифікацію, за п'ятьома класифікаційними ознаками нормативно-правового забезпечення: за видами; рівнями; місцем і роллю в реформуванні та регулюванні бухгалтерського обліку, фінансової звітності, економічного контролю; обов'язковістю до виконання; групами.

Проведене зіставлення національного положення бухгалтерського обліку та міжнародного стандарту бухгалтерського обліку МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами» свідчить, що структура МСФЗ 15 є більш ширшою, ніж П(С)БО 15, а також існують відмінності у змісті основних положень. А саме: в національних стандартах доходи класифікують за такими групами: дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи.

Доходи класифікуються в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності за такими групами:

- Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- Інші операційні доходи;
- Фінансові доходи;
- Інші доходи.

Рахунки доходів співвідносяться з рахунками торгової та іншої дебіторської заборгованості, що виділені відповідно до прийнятої класифікації доходів. Під час продажу продукції, товарів, робіт, послуг дохід визнається в сумі, яка відображає винагороду, що підлягає отриманню в обмін на такі товари, послуги. При відображенні доходів за МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами» застосовується 5-ти ступенева модель визнання виручки, передбачену МСФЗ 15:

Етап 1 – Ідентифікація контрактів;

Етап 2 – Визначення зобов'язань за контрактом;

Етап 3 – Визначення ціни угоди;

Етап 4 – Ідентифікація ціни угоди для виконання зобов'язання за договором;

Етап 5 – Визнання виручки після виконання зобов'язань.

П(С)БО 15 «Дохід» та МСФЗ 15 «Виручка за договорами» мають досить значну кількість спільних рис щодо визнання доходів, їх оцінки та зображення у звітності. Однак виявлено й низку суттєвих відмінностей, а саме: класифікація виду діяльності, авансові та відстрочені платежі, юридична сутність та економічний зміст доходу. Визначені спільні та відмінні риси міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку дають змогу зробити висновок про деталізацію певних аспектів щодо визнання та оцінки доходу відповідно до МСФЗ, а також, що П(С)БО містять певні положення, які враховують національні особливості як обліку, так і

економічної ситуації в країні в цілому. Аналіз змісту національних П(С)БО свідчить про необхідність їх постійного розвитку та вдосконалення відповідно до змін, що відбуваються в економіці країни, а міжнародні стандарти не тільки узагальнюють набутий досвід різних країн, а й активно впливають на розвиток національної системи бухгалтерського обліку.

Порівняння підходів до бухгалтерського обліку доходів, дає можливість зробити висновок, що ширшою є структура МСФЗ 15 «Виручка за договорами ніж П(С)БО 15. Але стандарти мають також і значну кількість спільних рис, які подібно трактуються. В сучасній ринковій економіці, яка має тенденцію змінюватися, необхідний постійний аналіз та удосконалення національних стандартів з обліку доходів відповідно до цих змін, а також міжнародних стандартів.

Об'єктом дослідження даної кваліфікаційної роботи є одеське підприємство ТОВ «Телекарт-Прилад» є національним виробником сучасних цифрових засобів зв'язку. Основні сфери діяльності – виробництво продукції для силових структур і виробництво продукції енергетичного сектора.

ТОВ «Телекарт-Прилад» має величезний практичний досвід з випуску командних і командно-штабних машин різного призначення, підприємство володіє виробничими потужностями і висококваліфікованим інженерним і робочим персоналом, дозволяє виконувати роботи зі створення різних комплексів і засобів зв'язку та автоматизації.

Сучасна комп'ютерна форма бухгалтерського обліку, що впроваджена на ТОВ «Телекарт-Прилад», базується на засобах обчислювальної та комунікаційної техніки. Процес обліку автоматизовано і ведеться в комп'ютерній програмі «1С: Підприємство 8.3». На підприємстві широко використовуються комп'ютерна мережа, що дозволяє ефективно поєднувати можливості комп'ютерів і ліній зв'язку.

Бухгалтерія підприємства забезпечує відповідних користувачів, в першу чергу керівництво, повною та неупередженою інформацією про фінансове становище та результати діяльності підприємства.

Підприємство з року в рік веде прийняту облікову політику. Підприємство фіксує методи оцінки та обліку, та ті процедури, які вона застосовує при веденні бухгалтерського обліку в Наказі про облікову політику, який є розпорядчим документом.

Бухгалтерський облік на досліджуваному підприємстві ведеться по Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції № 291 за журнально-ордерною формою обліку з елементами комп'ютерної обробки. З прийняттям національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку значно змінилися методологія обліку формування та використання прибутку підприємства і порядок розкриття цієї інформації в фінансовій звітності, зокрема: для обліку доходів і результатів різних видів діяльності передбачено рахунки класу 7 “Доходи і результати діяльності”, які деталізують отримані доходи за видами діяльності; доходи визнаються одночасно з затратами, що були понесені в зв'язку з отриманням цих доходів; для обліку витрат новим Планом рахунків передбачено рахунки класу 8 “Витрати за елементами” та 9 “Витрати діяльності”, використання в обліку одночасно двох класів вважаємо доцільним; фінансовий результат визначається тільки після перенесення сальдо по рахунках класу 7 та 9 на результативний рахунок 79; податок на прибуток відноситься на витрати підприємства. З метою нарощування чистого доходу й зменшення розмірів витрат у розрахунку на одну гривню сукупних доходів підприємства, й, тим самим, зростання рівня рентабельності діяльності товариства, вважаємо за доцільне надати керівництву ТОВ «Телекарт-Прилад» такі рекомендації:

Проаналізувавши структурно-динамічний аналіз основних елементів формування фінансових результатів на підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад» можна зазначити, що з 2019 році порівняно з 2020 роком збільшився чистий дохід, так якщо в 2019 році було отримано 379051 тис. грн., то в звітному році вже 438718 тис. грн. У структурі чистого доходу 17,80 в. п. Збільшення в структурі собівартості негативно вплинуло на величину валового прибутку, який зменшився в структурі на 17,80 в. п.

Спостерігається зменшення адміністративних витрат та витрат на збут в абсолютному та структурному виразі. Так, якщо адміністративні витрати у попередньому році склали 31768 тис. грн., то у звітному році 27463 тис. грн., при цьому в структурі їх величина зменшилась на 2,12 в. п. Витрати на збут зменшились відповідно на 1209 тис. грн. та на 0,34 в. п. в структурному виразі.

Збільшення собівартості призвело до зменшення прибутку від основної операційної діяльності. Так, якщо у 2019 році він склав 94775 тис. грн., то у 2020 році вже 55157 тис. грн., а в структурі він зменшився на 15,34 в. п.

Операційні доходи зменшилися як по сумі, так і в структурі чистого доходу. Вони зменшилися з 2122 тис. грн. в 2019 році до 1237 тис. грн. в 2020 році, а в структурному виразі вони зменшилися на 0,28 в. п. Операційні витрати також зменшились як в абсолютному виразі, так і в структурному на 8588 тис. грн. та на 3,19 в.п. відповідно.

Прибуток від операційної діяльності за аналізований період зменшився в структурному виразі на 12,43 в. п.

Слід відмітити, що значний позитивний вплив на величину прибутку від звичайної діяльності справили фінансові доходи, які значно збільшились в структурному виразі на 0,52 в.п..

Так на підприємстві за аналізований період збільшився чистий прибуток на 22437 тис. грн, у структурі частка чистого прибутку збільшилась на 3,00 в. п.

На підприємстві є значні резерви та можливості для подальшого збільшення прибутку. Тому, підприємству рекомендовано: знижувати собівартість реалізованої продукції; збільшувати операційні доходи за рахунок зміни структури та асортименту реалізації; прийняти відповідні управлінські рішення, які направлені на недопущення різкого зростання операційних та фінансових витрат, вдосконалити методикку визначення і оцінки витрат діяльності, переглянути та оптимізувати цінову політику підприємства.

2. Аналіз фінансової стійкості на ТОВ «Телекарт-Прилад» показав, що у 2020 році в порівнянні з 2019 роком фінансова стійкість підприємства погіршилася з абсолютного стану в нестійкий фінансовий стан. Таке положення обумовлене нестачею власних оборотних коштів для покриття запасі та довгострокових зобов'язань. На кінець 2019 року на підприємстві профіцит ВОК склав 65802 тис. грн., а на кінець 2020 року профіцит ВОК зменшився і склав 36248 тис. грн. Запаси збільшилися з 31726 тис. грн. до 75686 тис. грн. Таким чином на підприємстві сформувалася надлишок власних оборотних коштів для покриття запасів у 2019 році на 34076 тис. грн., а у 2020 році нестача на 39438 тис. грн.

Слід відмітити, що підприємство має незначну суму довгострокових зобов'язань: так якщо в 2019 році ДЗ склали 512 тис. грн., то у 2020 році на підприємстві ДЗ зменшились до 136 тис. грн. При цьому довгострокові зобов'язання збільшили профіцит власних оборотних коштів на кінець 2019 року і сформувався надлишок власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для покриття запасів у 2019 році на 34597 тис. грн., при цьому в 2020 році підприємству не вистачило власних оборотних коштів і

довгострокових зобов'язань для покриття запасів у 2020 році на 39302 тис. грн

Також слід відмітити, що в 2019 році короткострокові кредити і позики склали 271577 тис, грн, а в 2020 році вони збільшились і становили 372904 тис. грн. Таким чином у 2019 році був надлишок основних джерел для покриття запасів у сумі 306174 тис. грн., а у 2020 році сума надлишку становила 333602 тис. грн.

Таким чином, підприємству необхідно збільшувати суму нерозподіленого прибутку, що досягається при збільшенні обсягу виробництва та реалізації продукції, що в першу чергу можливо при ефективному використанню технічних ресурсів: збільшення віддачі, введення основних засобів виробництва. Також підприємству необхідно прискорити оборотність оборотних коштів, комплексно оптимізувати залишки запасів на складі, оптимізувати виробничий процес виробництва продукції, а також здійснити оцінку роботи маркетингової служби для прискорення продажу продукції та забезпечення оплати покупців за отриману продукцію.

3. З метою виходу із нестійкого стану підприємству рекомендовано: проаналізувати структуру запасів з метою реалізації тієї їх частини, що не використовувалась довгий час та яку у подальшому не планується залучати до виробничого процесу; не допускати залишків нереалізованої готової продукції та товарів на складах; проаналізувати витратну частину фінансового результату з метою збільшення прибутку і відповідного збільшення власного капіталу.

4. Аналіз з обсягу реалізації з урахуванням змін трудомісткості показав, що у 2020 році порівняно з 2019 роком на ТОВ «Телекарт-Прилад» відбулось збільшення трудомісткості виготовленої продукції на 0,06 грн або на 25,00%.

Трудомісткість виготовлення продукції збільшилась за рахунок того, що витрат нормованої основної заробітної плати робітників збільшились на 33 806 тис. грн. або на 62,38%, при цьому чистий дохід також збільшився з 379051 тис. грн в 2020 році до 43871 тис. грн., тобто на 59664 тис. грн або на 15,74%.

Так якщо у 2019 році на 1 грн. виробленої продукції приходилось у середньому 0,14 грн. основної заробітної плати, то у 2020 році вже 0,20 грн., тобто підприємство стало виготовляти більш трудомістку, але менш рентабельну продукцію, що у свою чергу привело до втрат продукції на суму 176789,39 тис. грн.

Таким чином, для збільшення чистого доходу підприємству необхідно нарощувати обсяг реалізації, не допускати залишків на складі виробленої продукції, за допомогою відкриття та розширення ринків збуту, підвищення якості продукції, що буде робити її більш конкурентоспроможною.

Підприємству також рекомендується: передивитись та оптимізувати численність персоналу по відділах; використовувати таку систему оплати праці, при якій будуть враховуватись показники якості та кількості виконаної роботи; розглянути варіант аутсорсингової робочої сили.

5. За результатами проведеного дослідження за організацією первинного обліку на підприємстві слід відмітити чітке додержання вимогам чинного законодавства, а саме належну повноту оформлення первинних документів, наявність всіх необхідних реквізитів, своєчасність відображення первинних документів в обліку.

6. Завданнями контролю операцій з обліку доходів діяльності є: перевірка правильності розмежування доходів і фінансових результатів діяльності за кожною класифікаційною групою; встановлення правильності

умов визнання та оцінки доходів і результатів від звичайної діяльності; перевірка правильності накопичення та віднесення доходів від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг) на результати основної діяльності; перевірка правильності накопичення та віднесення доходів операційної, фінансової, інвестиційної і надзвичайної діяльності на фінансові результати; підтвердження достовірності та правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку доходів діяльності

та інше.

Про проведенні внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві були виявлені наступні недоліки:

- деякі договори не містять додаткових угод, та визнання доходу відбувається не у відповідності з законодавством;

- договори з компанією «СІЧ» включає продаж обладнання та сервісне обслуговування на рік, бухгалтер визнала дохід від продажу товару та послуг на дату відвантаження товару, але дохід від сервісного обслуговування треба визнати на дату фактичного надання послуг.

Рекомендовано усунути ці недоліки та привести у відповідність з діючими ПСБО.

Для організації обліково-аналітичної інформації про доходи і витрати в аналітичному розрізі згідно з системою «Директ-костінг» пропонуємо ввести у використання безсальдовий активно-пасивний рахунок 78 «Маржинальний дохід», у дебет якого необхідно списувати суми з субрахунку 903 «Собівартість наданих послуг» у розрізі послуг, а також рахунку 93 «Витрати на збут» розподілені між видами послуг. У кредит – відносити суми з субрахунку 703 «Доходи від реалізації послуг», а також у розрізі послуг.

АНОТАЦІЯ

Запорожець А.М. «Облік, контроль та аналіз доходів підприємства (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит».

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2022 рік

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є порядок облікового відображення господарських операцій, пов'язаних з формулюванням та обрахунком сум доходів, а також методика проведення їх контролю та аналізу в ТОВ «Телекарт-Прилад». Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів обліку, контролю та аналізу доходів на підприємстві.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти: поняття, класифікацію доходів підприємства, дискусійні питання застосування міжнародного досвіду обліку доходів у вітчизняній практиці. Проаналізовано: загальну організаційно-економічну характеристику ТОВ «Телекарт-Прилад», організацію обліку доходів на досліджуваному підприємстві. Запропоновано: пропозиції з удосконалення обліку доходів на підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад», удосконалити методику внутрішнього контролю доходів.

Ключові слова: доходи, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти фінансової звітності, національні положення бухгалтерського обліку, аудит.

ANNOTATION

Zaporozhets A. M. Accounting, control and analysis of revenue based on LLC "Telecard-prilad's" data.

thesis for obtaining bachelor's degree in the field of accounting and taxation
Odessa National University of Economics
Odessa, 2022

Qualification work consists of three sections. The object of the study is the order of accounting for business transactions related to the formulation and calculation of revenue, as well as the methodology of their control and analysis in LLC "Telecard-prilad". The subject of the study is a set of theoretical, methodological and applied aspects of accounting, auditing and control of revenue at the enterprise.

The thesis considers theoretical aspects: the concept, classification of revenue of the enterprise, debatable issues of application of international experience in accounting for income. Analyzed: general organizational and economic characteristics of LLC "Telecard-prilad", organization of income accounting at the researched enterprise. Proposed: proposals to improve the

accounting of revenue at the company LLC "Telecard-prilad, to conduct an internal control of revenue.

Key words: revenue, international accounting standards, international financial reporting standards, national accounting standards, audit.